

TÁJÉKOZTATÓ

a közérdekű önkéntes tevékenységről

A közérdekű önkéntes tevékenység meghatározása az önkéntesség nemzetközileg elfogadott meghatározását követi: ellenszolgáltatás nélkül, mások javára, szabad elhatározásból végzett munka, kiegészítve a közérdekűség követelményének megfelelően a törvényben meghatározott fogadó szervezet és tevékenységi kör meghatározásával. Nem tekinthető a fentiek alapján közérdekű önkéntes tevékenységnek, ha az illető a tevékenységet ellenérték fejében vagy maga, illetve közeli hozzátartozója javára végzi, továbbá, ha a tevékenységre jogszabály vagy bírósági, hatósági határozat kötelezi.

Fogadó szervezet lehet

- a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása és a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulása az általa biztosított közszolgáltatások és katasztrófavédelmi feladatai körében;
- a kisebbségi önkormányzat a jogszabályban meghatározott közfeladatai körében;
- a költségvetési szerv az alaptevékenysége körében;
- a magyarországi székhelyű közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezet a közhasznú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- a magyarországi székhelyű egyházi jogi személy a hitéleti, a közcélú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- a jogszabályban meghatározott közszolgáltatásai, vagy e közszolgáltatásokhoz kapcsolódóan a közszolgáltatásait igénybe vevőknek nyújtott többlétszolgáltatások körében a magyarországi székhelyű, illetve magyar hatóság által kiadott működési engedéllyel rendelkező, jogképes
 - szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, illetve intézmény,
 - egészségügyi szolgáltató,
 - közoktatási intézmény,
 - felsőoktatási intézmény,
 - muzeális intézmény,
 - nyilvános könyvtár,
 - közlevéltár,
 - nyilvános magánlevéltár,
 - közművelődési intézmény (a továbbiakban együtt: fogadó intézmény),
- a nem jogképes fogadó intézmény fenntartója a fogadó intézmény jogszabályban meghatározott közszolgáltatásai, vagy e közszolgáltatásokhoz kapcsolódóan a fogadó intézmény közszolgáltatásait igénybe vevőknek nyújtott többlétszolgáltatások körében.

Ellenszolgáltatásnak minősül minden olyan vagyoni előny, amelyhez az önkéntes vagy közeli hozzátartozója a közérdekű önkéntes tevékenységhez kapcsolódóan jut.

Nem minősül ellenszolgáltatásnak a fogadó szervezet által

- az önkéntesnek adott, a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásához szükséges munkaruházat, védőfelszerelés és -anyag,
- a közérdekű önkéntes tevékenység ellátása érdekében szükséges utazásnak, szállásnak, étkezésnek az önkéntes részére történő biztosítása, illetve ezek bizonylattal igazolt költségének az önkéntes részére történő megtérítése, valamint - a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) kiküldetési rendelvevényre vonatkozó szabályai megfelelő alkalmazásával - az

önkéntes részére kiküldetési rendelvénnyel alapján a saját személygépkocsi fogadó szervezet érdekében történő használatára tekintettel kifizetett azon összeg, amely nem haladja meg a saját személygépkocsi munkáltató érdekében történő használatára tekintettel bizonylat nélkül elszámolható költségtérítésként kifizethető összegének [Szja. tv. 3. számú melléklet II. Igazolás nélkül elszámolható költségek fejezete 6. pont] nagyságát,

- az önkéntesnek a közérdekű önkéntes tevékenység biztonságos ellátása érdekében biztosított védőoltás, szűrővizsgálat és más betegségmegelőző szolgáltatás,
- az önkéntes részére biztosított - a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásához szükséges - iskolarendszereken kívüli képzés költségei,
- az önkéntes tulajdonában álló, a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásához szükséges állat élelmezésének, ellátásának, képzésének biztosítása, illetve ezek bizonylattal igazolt költségeinek az önkéntes részére történő megtérítése,
- az önkéntes tulajdonában vagy használatában álló eszköz - közérdekű önkéntes tevékenység ellátása érdekében történő - működtetéséhez szükséges feltételeknek az önkéntes részére történő biztosítása, illetve ezek bizonylattal igazolt költségeinek megtérítése,
- az önkéntesnek a közérdekű önkéntes tevékenység során bekövetkező halála, testi sérülése, egészségkárosodása esetére kötött élet-, egészség- és baleset-biztosítás, illetve annak díja, valamint az önkéntes által okozott kár megtérítésére kötött felelősségbiztosítás, illetve annak díja,
- az önkéntesnek külföldön végzett közérdekű önkéntes tevékenység esetén, illetve a Magyarországon lakóhellyel nem rendelkező nem magyar állampolgár által végzett közérdekű tevékenység esetén adott napidíj, ha annak egy hónapra számított összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér mindenkori havi összegének húsz százalékát,
- az önkéntesnek a közérdekű önkéntes tevékenységéért nyújtott jutalom, feltéve, hogy annak éves összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér mindenkori havi összegének húsz százalékát.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény módosítása lehetővé teszi, hogy az önkéntes az ellenértéknek nem minősülő juttatást adó- és járulékmentesen kaphassa meg, ezáltal ösztönöz közérdekű önkéntes tevékenység vállalására, és nem akadályozza a fogadó szervezeteket sem az önkéntesek fogadásában.

Noha az önkéntes nem minősül a társadalombiztosítás keretében biztosítottnak, a törvény rendelkezése révén az önkéntes tevékenység során bekövetkező baleset esetén baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosult lesz akkor is, ha egyébként egészségügyi szolgáltatásokra nem jogosult.

Önkéntes az lehet, aki tizedik életévét betöltötte.

Kiskorú esetén a jognyilatkozatot a törvényes képviselő teszi meg, de szükséges ehhez az önkéntes beleegyezése is, - korlátozottan cselekvőképes személy önkéntes szerződést csak a törvényes képviselő beleegyezésével köthet.

A közérdekű önkéntes tevékenység önkéntes jogviszony keretében végezhető, amely a fogadó szervezet és az önkéntes között megkötött önkéntes szerződéssel jön létre. Az önkéntes szerződésben meg kell határozni

- a közérdekű önkéntes tevékenység tartalmát,

- a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásának helyét,
- a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítandó időt és a pihenőidőt,
- azokat a juttatásokat, amelyeket az önkéntesnek biztosítanak, és rendelkezni kell azokról az önkéntes szerződés megszűnésének esetére.

A fogadó szervezet köteles biztosítani

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit,
- a szükséges pihenőidőt,
- a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásához szükséges tájékoztatást és irányítást, az ismeretek megszerzését,
- tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes esetén a közérdekű önkéntes tevékenység folyamatos, szakszerű felügyeletét.

A 18. életévet be nem töltött személy, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú foglalkoztatása esetén be kell tartani a törvényben előírt speciális szabályokat. (elvégzendő munka jellege, külföldön nem dolgozhat, munkaidő, pihenőidő mértéke stb.)

A feketemunka és az adóelkerülés visszaszorítása érdekében a fogadó szervezetnek, mielőtt önkénteseket foglalkoztatna, be kell ezt a szándékát jelentenie a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter által vezetett minisztériumnak, amely a fogadó szervezetekről egy deklaratív hatályú hatósági nyilvántartást vezet. Ellentétben tehát a munkaügyi bejelentéssel, nem kell valamennyi önkéntest bejelenteni, csak magát a tevékenységet és az ellenőrzéshez szükséges legfontosabb adatokat. A nyilvántartást a minisztérium az Interneten is megjelenteti, hogy az önkéntesek tudják, mely szervezetek jogosultak önkéntesek foglalkoztatására. Ha a minisztériumnak tudomására jut, hogy a bejelentési kötelezettségét a fogadó szervezet nem teljesíti, felhívja kötelezettsége teljesítésére, és amennyiben e felhívásban foglaltaknak a fogadó szervezet 30 napon belül nem tesz eleget, úgy legfeljebb egy évre el is tilthatja az önkéntesek foglalkoztatásától.

A közérdekű önkéntes tevékenységre vonatkozó részletes szabályokat a 2005. évi LXXXVIII. törvény tartalmazza, mely 2005. október 01. napjától hatályos.

**A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Civil Információs Portál elérhetősége:
www.civil.info.hu**

Pécs, 2011. január 13.

Baranya Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja